Брадов Володимир,
д-р філософії (PhD), доцент, доцент кафедри соціальних комунікацій, словесності та культури, Державний податковий університет, м. Ірпінь, Україна

САНКЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄВРОСОЮЗУ ЯК ПРОТИДІЯ МАСМЕДІА КРАЇНИ-АГРЕСОРА

З початком повномасштабного збройного вторгнення РФ в Україну 24 лютого 2022 року Європейський союз значною мірою активізував введення обмежувальних заходів проти країни-агресора. В ролі фігурантів під санкційним тиском опинилися і російські масмедіа, як злочинний інструмент загарбницької зовнішньої політики керівництва РФ. Вже з третього санкційного пакету (28.02.2022) у телеетері країн ЄС персонами нон ґрата стали Sputnik та Russia Today (RT), «Россия РТР/РТР Планета», «Россия 24», які були відключені там від кабельної, супутникової та інтернет-трансляції. Після введення в дію шостого (03.06.2022), сьомого (21.07.2022) та дев'ятого (15.12.2022) санкційних пакетів цей перелік значно розширився [1].

Російські ТБ-канали перебувають під постійним прямим чи непрямим контролем керівництва РФ та використовуються ним для безперервних, узгоджених дій щодо дезінформації та військової пропаганди, які легітимізують агресію Росії, а також спрямовані на дестабілізацію країн ЄС та підривають підтримку ними України. Саме це стало підґрунтям кардинальних санкційних рішень Европейського союзу.

З початком повномасштабного вторгнення з рекламного ринку РФ пішли майже 1150 зарубіжних компаній, а в цьому сегменті частка бюджетів компаній-резидентів країн, що виступають проти російської війни в Україні, складав тільки в пресі 28 відсотків, що в абсолютних цифрах перевищує 2,6 млрд руб. Ускладнилося становище і на ринку інтернет-реклами, головним фактором чого стала зупинку інвестицій західними рекламодавцями (про це заявили PepsiCo, Procter&Gamble, L'Oreal Groupe та багато інших брендів) [2, с. 15]. На процес вплинуло й унеможливлення розміщувати рекламний контент на ряді іноземних платформ, таких як YouTube й Google Ads.

Також санкційний тиск чинить і негативно впливає на діяльність усіх підприємств, пов'язаних з виданням та розповсюдженням друкованої продукції.

На це спрямована заборона Радою ЄС експорту до РФ фактично всіх фарб для друку, крейдованого паперу, а також поліграфічного обладнання. Більшість позицій з переліку в РФ не виробляється зовсім, а замінити їх на китайські чи індійські аналоги виявилося значно дорожче (до 80 відсотків) [3]. Дефіцит, що утворився таким чином, послужив поштовхом для зростання вартості поліграфічних послуг (до 25 відсотків) до чого редакції, здебільше й так дотаційні, виявилися не готові. Крім цього, видавцям довелося шукати також заміну західним системам верстки, у тому числі популярному InDesign, так як Adobe зупинив продаж своїх продуктів у РФ. Припинили постачання програмного забезпечення й конкуренти Adobe компанії Serif та Quark.

В ситуації, що склалася внаслідок санкцій, російські масмедіа чекають від влади обнуління податку на прибуток та зниження податку на додану вартість, звертаються до неї за пільговим кредитуванням, за субсидіями на фонд оплати праці, за пом'якшенням у регулюванні реклами алкоголю та тютюну. Влада, щоб зберегти підконтрольні ЗМІ як складову механізму реалізації своєї внутрішньої та зовнішньої політики, змушена йти назустріч цим проханням-випрошуванням, використовуючи бюджетні можливості. У 2022 році на їх фінансування була закладена сума, що дорівнює більше 111 млрд руб [2, с. 18]. Так, телеканал Russia Today (RT) отримав майже 30 млрд руб, 10 млрд – МІА «Россия сегодня», частку бюджетних грошей отримав ТАСС.

В умовах поступового посилення санкційного тиску, скорочення рекламних доходів, подорожчання інформаційних та поліграфічних послуг, дефіциту рекламних інструментів медіасфера РФ потребує все більших асигнувань з бюджету. Бюджету, який сьогодні потерпає від щоденних витрат на війну і вирішення багатьох інших проблем, пов'язаних з агресивними діями керівництва Росії. Саме це й визначає ефективність санкційної політики ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ЄС остаточно схвалив 9-ий пакет санкцій проти Росії. *Економічна правда.* URL : https://www.epravda.com.ua/news/2022/12/16/695102/ (дата звернення: 22.11.2023).

2. Брадов В. Особливості впливу та ефективність санкційного інструментарію протидії інформаційній агресії РФ: сучасний аспект. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2023. Вип. №2 (54). С. 12–22.

3. Санкції, запроваджені ЄС щодо Росії через вторгнення в Україну. *Європейська комісія. Солідарність ЄС з Україною.* URL : https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-sanctions-against-russia-following-invasion-ukraine_uk (дата звернення: 28.11.2023).